

TARTALOM

ELŐSZÓ	11
--------	----

I. A VIKTÓRIA-KOR IRODALMA

AZ IRODALOM VIKTORIÁNUS KONTEXTUSAI | BÉNYEI TAMÁS

Változások. A tudomány, a vallás és a viktoriánus hitválság	14
A viktoriánus ethosz. Az otthon szentsége és a nők	24
A viktoriánus bölcsek	33
Oktatás, kultúra, kritika: Matthew Arnold	36

A VIKTORIÁNUS IRODALOM TERMELÉSE | BÉNYEI TAMÁS

Az írói szakma professzionalizálódása	42
Könyvkiadás	45
A viktoriánus periodikák és a folytatásos közlés	49
Kép és szöveg. A viktoriánus illusztrációk	54

A VIKTORIÁNUS REGÉNY. VÁLTOZATOK A REALIZMUSRA | BÉNYEI TAMÁS

A regény kora	56
A regény, a románc és az <i>Üvöltő szelek</i>	60
A viktoriánus realizmus	66
Nemzetdiagnosztikai regény és bulvárregény	72
Teljességigény: Thackeray és Dickens	80
A realizmus poétikája: Anthony Trollope és az áttetsző nyelv	86
George Eliot és az együttérzés realizmusa	93

A VILÁG PRÓZÁJA. A VIKTORIÁNUS NEVELŐDÉSI REGÉNY

A nevelődési regény a viktoriánus időszakban BÉNYEI TAMÁS	106
A női nevelődési regény BÉNYEI TAMÁS ÉS SÉLLEI NÓRA	112

CHARLES DICKENS REGÉNYPOÉTIKÁJA | BÉNYEI TAMÁS

Dickens „realizmusa”	117
Sokféleség és variáció. A Dickens-regények nyelve	121
A Dickens-szöveg ökonómiája: <i>Közös barátunk</i>	127

A VIKTORIÁNIUS TÖRTÉNELMI REGÉNY BÉNYEI TAMÁS	
A történelmi fordulat és a viktoriánus történelemszemlélet	130
Scott után	138
Thackeray és a <i>Henry Esmond</i>	143
Thomas Hardy és a történelem	149
NŐIRODALOM, NŐI IRODALOMTÖRTÉNET.	
NŐI SZERZŐSÉG A VIKTORIÁNIUS KORBAN BÉNYEI TAMÁS	
Női irodalom és női irodalomtörténet	154
A viktoriánus írónők, a szerzőség és az írói hivatás	160
A VIKTORIÁNIUS FÉRFIKÖLTÉSZET D. RÁCZ ISTVÁN	
GERARD MANLEY HOPKINS MECSNÓBER TEKLA	177
VIKTORIÁNIUS KÖLTŐNŐK BÉNYEI TAMÁS	
Női hang a költészetben	181
Elizabeth Barrett Browning, a próféta-költő	186
Christina Rossetti és a lemondás esztétikája	192
VIKTORIÁNIUS KÉPZŐMŰVÉSZET és ESZTÉTIKA.	
A PRERAFFAELITÁK, RUSKIN és MORRIS PÉTERI ÉVA	196
A VIKTORIÁNIUS SZÍNHÁZ REMPORT EGLANTINA	
MENNYIBEN SKÓT A VIKTORIÁNIUS IRODALOM? SZAMOSI GERTRUD	213
LEWIS CARROLL ALICE-MESÉI KÉRCHY ANNA	217
A VIKTORIÁNIUS MESEÍRÓK és	
A GYERMEKIRODALOM KEZDETEI BÉNYEI TAMÁS	
A tündérmese és az angol gyermekirodalom hagyománya	220
Az irodalmi mese felemelkedése	222
Meseíróknők	226
REGIONALIZMUS, PROVINCIALIZMUS és PASZTORÁL	
A 19. SZÁZAD MÁSODIK FELÉBEN BÉNYEI TAMÁS	
Irodalmi földrajz és a régió irodalma	232
A pásztori hagyomány kritikája a költészetben	238
Pásztori és rusztikus hagyományok a viktoriánus időszakban	242
Megőrzés és tartósítás: Eliot, Trollope, Gaskell	246

THOMAS HARDY és A REGIONÁLIS REGÉNY | BÉNYEI TAMÁS ————— 253

A BRIT BIRODALOM és AZ IRODALOM

A VIKTORIÁNUS IDŐSZAKBAN | BÉNYEI TAMÁS

Az anyaország kultúrája, a birodalom és a posztkoloniális olvasás ————— 262

Birodalom és orientalizmus ————— 267

Valós és imaginárius földrajz ————— 274

II. SZÁZADVÉG, SZÁZADELŐ

A SZÁZADVÉG és A SZÁZADFORDULÓ IRODALMA | BÉNYEI TAMÁS

A századvég az irodalomtörténet-írásban ————— 285

Kulturális háttér ————— 287

Irodalmi élet és intézményrendszer ————— 291

Dekadencia és esztétizmus. A „sárga évtized” ————— 296

Naturalizmus, realizmus. A regény helyzete ————— 314

AZ ÚJ NŐ-IRODALOM | BÉNYEI TAMÁS ————— 322

Az Új Nő-irodalom sokfélesége és az irodalmi viták ————— 324

Kettős mérce, lázadás és a női művészregény ————— 328

KIPLING és A GYARMATI GÓTIKA | BÉNYEI TAMÁS

Birodalmi vágyfantáziák ————— 336

Birodalmi gótika ————— 343

POPULÁRIS IRODALOM A SZÁZADFORDULÓN | BÉNYEI TAMÁS

Románc és fantasztikum ————— 347

A detektívtörténet és a századvégi gótika ————— 351

UTÓPIA és SCIENCE FICTION A 19. SZÁZAD VÉGÉN és

A 20. SZÁZAD ELEJÉN | PINTÉR KÁROLY ————— 359

Az irodalmi utópia a 19. századi angol irodalomban ————— 361

Science fiction a 19. századi angol irodalomban ————— 364

H. G. Wells: utópia, disztópia, science fiction ————— 367

AZ EDWARD-KORI REGÉNY | BÉNYEI TAMÁS

Az Edward-kor az irodalmi emlékezetben ————— 371

Az „Edward-kori bácsik”: Wells, Bennett és Galsworthy ————— 374

Nevelődési regények ————— 386

———— 7

AZ EDWARD-KORI KÖLTÉSZET | D. RÁCZ ISTVÁN ————— 396

ANGOLSÁG és REGIONALIZMUS

A SZÁZADFORDULÓ IRODALMÁBAN | BÉNYEI TAMÁS

Önreflexivitas a regionális regényben: Arnold Bennett és a <i>Clayhanger</i> -trilógia —————	400
Anglia mint régió, Anglia mint vidék —————	404
Regionalizmus és modernizmus —————	414

A SZÁZADFORDULÓ SKÓT IRODALMA | DÓSA ATTILA

<i>A kailyard</i> —————	419
James Matthew Barrie —————	425
Próza a <i>kailyard</i> és az irodalmi reneszánsz között —————	427

AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ IRODALMA | BÉNYEI TAMÁS

Az első világháború, az irodalomtörténet és a műfajok —————	430
Demitologizálás —————	434
Irodalmi háború —————	442
Háború és modernizmus —————	446
A háború és az emlékezés irodalma —————	451

AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ ANGOL KÖLTÉSZE | D. RÁCZ ISTVÁN ————— 458

III. MODERNIZMUS

A MODERNIZMUS FOGALMÁRÓL. IRODALOMTÖRTÉNETI KONSTRUKCIÓK

AZ ANGOL és AZ EURÓPAI HAGYOMÁNYBAN | REICHMANN ANGELIKA ————— 465

Modernség és modernizmus —————	466
Modernizmus és avantgárd —————	471
Modernizmus és posztmodern. A megszülető-tovatűnő modernizmusfogalom —————	475
A modernizmus megközelítéseinek megújulása —————	480
Az angol modernizmus mint válságdiskurzus —————	484

AZ ANGOL MODERNIZMUS INTÉZMÉNYEI és HÁLÓZATAI

Intézményesülés és kulturális legitimáció BÉNYEI TAMÁS —————	489
Csoportosulások és mozgalmak REICHMANN ANGELIKA —————	491
Az angol modernizmus intézményrendszere REICHMANN ANGELIKA és BÉNYEI TAMÁS —————	499

Bloomsbury és a Hogarth Press BÉNYEI TAMÁS	510
NEMZETI DRÁMA és EURÓPAI MODERNIZMUS.	
AZ ÍR RENESZÁNSZ BERTHA CSILLA	
A drámamozgalom és az előfutár Oscar Wilde	518
Költői dráma, költői realizmus: Yeats és Synge	523
Protofeminizmus és demitizálás: Augusta Gregory és Sean O'Casey	529
W. B. YEATS HAGYOMÁNYAI KOMÁROMY ZSOLT	
A „kelta félhomály” és a szimbolizmus	535
Maszkok és látomások. A kései költészet	539
„Önmagam hagyománya”. Yeats nyomdokain	550
T. S. ELIOT és AZ ÁTOKFÖLDJE KAPPANYOS ANDRÁS	
PRÓZAPOÉTIKA – HENRY JAMES POKOL-HAYHURST ÁGNES	
James regényelmélete	562
Regénytechnika	566
PRÓZAPOÉTIKA – JOSEPH CONRAD REICHMANN ANGELIKA	
PRÓZAPOÉTIKA – JAMES JOYCE RÖVIDPRÓZÁJA GULA MARIANNA	
PRÓZAPOÉTIKA – JAMES JOYCE: ULYSSES GULA MARIANNA	
PRÓZAPOÉTIKA – FORD MADOX FORD, KATHERINE MANSFIELD és AZ IRODALMI IMPRESSZIONIZMUS	
Ford Madox Ford és <i>A jó katona</i> BÉNYEI TAMÁS és FAGYAL JÓZSEF SZABOLCS	587
Irodalmi impresszionizmus BÉNYEI TAMÁS	591
Katherine Mansfield és az impresszionista elbeszélés BÉNYEI TAMÁS	595
PRÓZAPOÉTIKA – VIRGINIA WOOLF	
<i>Mrs. Dalloway</i> BÉNYEI TAMÁS	599
<i>Felvonások között</i> BÉNYEI TAMÁS és SÉLLEI NÓRA	605
PRÓZAPOÉTIKA – D. H. LAWRENCE: SZÜLŐK és SZERETŐK BÉNYEI TAMÁS	
GENDER és MODERNIZMUS	
A modernizmus neme BÉNYEI TAMÁS	616
Modernizmus és feminizmus.	
Ellentétek és átjárások BÉNYEI TAMÁS és SÉLLEI NÓRA	620

Modernista poétika, feminista politika:	
Dorothy Richardson és a tudatfolyamregény BÉNYEI TAMÁS	629
<i>Orlando</i> : életrajz és fantasztikum SÉLLEI NÓRA	634
„Marginális műfajok”. Feminista fantasztikum és történelmi regény BÉNYEI TAMÁS	638
BIRODALOM és MODERNIZMUS BÉNYEI TAMÁS	
A birodalom hanyatlása, a globalizálódó irodalom és a modernista poétika	645
Primitivizmus az angol modernizmusban	649
<i>A sötétség mélyén</i> és a birodalmi modernizmus	655
A gyarmati világ nyelve. E. M. Forster: <i>Út Indiába</i>	665
IRODALOMJEGYZÉK	669
MUTATÓ	721